

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כ אייר תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 6:57 תל-אביב: 7:12 חיפה: 7:05 מוצאי שבת: ירושלים: 8:14 תל-אביב: 8:17 חיפה: 8:18 ר"ת: 8:50

פרשת בחוקותי

זיכוי והטבה לרבים

"בואו נקבל מחדש את התורה..."

בימי מלחמת העולם הראשונה, כשהמצב החמיר מאוד, החליט החפץ חיים כי חייבים להתחזק מחדש בתורה ובמצוות, כדי שבני ישראל ינצלו מכל רע. מה עשה? באחד הימים עלה על מדריגות הבימה שלפני ארון הקודש. פתח את ארון הקודש, פנה אל הנאספים ואמר להם:

"בואו רבותי, ונקבל מחדש את התורה. נשבע מחדש ונאמר 'נעשה ונשמע'! ואז הוסיף הח"ח ואמר: 'במעמד זה, כאשר אנו מוקפים בצרות לרוב, נשבעים אנו, עמך בית ישראל, לשמור על קיומה של התורה. אף כי הננו כבר מושבעים ועומדים מהר סיני, אנו מקבלים עלינו שוב את התורה לעובדה ולשומרה'."

הלמות עמלים - ח"ב

זכות התורה מגינה...

כאשר המצרים הפציצו בזמנו את "גוש דן", הבטיח החזון איש כי בבני ברק לא תיפולנה פצצות, בזכות ריבוי לימוד דפי הגמרא הנלמדים שם. כך גם במלחמת המפרץ, כאשר הטילים ששיגר הצורך העירקי זרעו הרס וחורבן בערים הסמוכות לבני ברק, הרגיע הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל את הציבור כי הבטחתו של החזון איש, תקפה גם היום.

והביא רבי חיים בהקשר לכך את תגובתו של אלישע הנביא לבהלת נערו כשראה חיל ארם המקיף את העיר: "ויאמר אל תירא כי רבים אשר איתנו מאשר אותם. ויתפלל אלישע... ויפקח ה' את עיני הנער וירא והנה ההר מלא סוסים ורכב אש סביבות אלישע."

"כך הדבר בבני ברק" - הפטיר רבי חיים - "אם היו רואים האנשים כמה דפי גמרא מקיפים את בני ברק, לא היו פוחדים אלא בטוחים בזכות ריבוי התורה שיש בה."

[א.ה. ואכן ראו התושבים, במלחמת המפרץ, כיצד מתגשם עליהם הפסוק: "יפול מצידך אלף ורובה מימינך, אליך לא יגש רק בעיניך תביט"... נוסף, כי בחודשים שקדמו למלחמת המפרץ (לפני כשלושים ושתים שנה) ראה עם ישראל שלושה ניסים גלויים: א) בחג השבועות, כאשר החילוניהם בחוף הים ניצלו מספינות מחבלים שהתקרבו אליהם, בזכות לימוד התורה שהתרבה בארץ ביום זה. ועל זה הודו בהלל... "יאמר נא ישראל..." ב) בחול המועד סוכות, כאשר אבנים גדולות הושלכו על המתפללים בכותל המערבי מיד לאחר ברכת כהנים ולא נפגע איש. ועל כך הודו בהלל "יאמרו נא בית אהרן..." ג) כמה ימים לאחר מכן כאשר מחבל בחנות ירקות בתחילת רחוב חזון איש, הכין פצצה להכניס לביהכ"ס איצקוביץ, רח"ל. ובנס התפוצצה עליו לפני שיצא, ועל כך הודו בהלל "יאמרו נא יראי ה'..."

ככל שירבה אדם בעצמו ובעם ישראל את לימוד התורה וקיום המצוות, כן ייטיב עם העם!

נלמד מהפסוק: "אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו... וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ" (פרק כו-ג, ד, ו)

נמצאנו למדים, כי מי שחפץ באמת ובתמים לתרום נכבדה ומכרעת להגנת העם והארץ. מי שחפץ באמת לסייע להדיפת האויבים ומיגורם ובהשגת שלום ובטחון. אין לו אלא למלא וליישם את אותם הוראות המפורשות בתורה: לעמול בלימוד התורה ולקיים מצוותיה; כי רק על ידי אלו מובטח שלום ובטחון בארץ. וממילא, ככל שיותר יתרבה לימוד התורה וקיום המצוות בעם, כן תגדל ותתחזק רשת ההגנה והבטחון.

על כוחה של תורה להגן על העולם כתב הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל (בנפש החיים שער ד' פרק כה) את הדברים הנוקבים הבאים: "אבל אם היה ח"ו העולם פנוי לגמרי, אפילו רגע אחד ממש, מעסק והתבוננות עם סגולה בתורה הקדושה, תיכף כרגע היו כל העולמות נחרבים ונבטלים ממצואות לגמרי ח"ו, ואף גם איש אחד מיישראל לבד, רב כוחו, שבידו להעמיד ולקיים את כל העולמות והבריאה בכללה, על ידי עסקו והתבוננותו בתורה הקדושה לשמה, כדאיתא בגמרא (סנהדרין צ"ט): "כל העוסק בתורה לשמה מוגן על כל העולם כולו".

"ואיך לא יתלהב לב האדם, בהעלותו על לבו את הענין הנורא הזה, ותיפול עליו אימה ופחד, לבל ירפה ח"ו מעסק התורה הקדושה תמיד, כאשר יחשוב בלבבו, אולי ח"ו לעת כזאת, העולם כולו מקצה ועד קצהו, פנוי לגמרי מעסק התורה הקדושה, ובלתי עסקו והגיון לבו עתה, בזה העת, בתורה, היו נחרבים כל העולמות, וברגע ספו תמו ח"ו. זו תורה וזו שכרה מרובה מאוד ונטול שכר כולם, אחר שהוא קיים והעמיד ברוב כוחו את כל העולמות עתה".

פעם הביע אחד ממקורבי החזון איש את השקפתו, כי הזמנים הקשים מחייבים כל יהודי להתייצב במערכה הציבורית לפעול למען כבוד שמים משום "עת לעשות לה'", לשמע דבריו הגיב החזון איש ואמר:

לימוד התורה היא עבודה גדולה לטובת כלל ישראל, שכן עצם מציאותו של אדם גדול מקרינה אור והשפעה ברוכה על כל סביבתו, משל למה הדבר דומה? למי שממלא קנקן בלי הפסק עד שנשפך מעבר לגדותיו, הכוסיות סביבות מתמלאות וגם הוא נשאר מלא". ובאגירתו כותב החזון איש: "המתחזק בלימוד התורה עושה חסד עם כלל ישראל".

[וידועים דברי הגר"י סלנטר זצ"ל (הובא במכתב מאליהו ח"ה): בהשפעת הפרוש באיישישוק שמתחזק בלימודו, בעה"ב בוורשא סוגר חנותו שעה לפני שבת, וסטודנט בפרז' אוכל במסעדה כשרה].

שלימות בגמילות חסד – כאשר נעשה באופן המועיל ביותר לזולת!

נלמד מהפסוק: "ונתתי גשמיכם בעתם" (פרק כו-ד)

ואמרו חז"ל: מהי בעתם? לא שכורה [שלא תשתה יותר מדי] ולא צמאה אלא בינונית. דבר אחר: בעתו – בלילי רביעית ובלילי שבתות. ופירש רש"י: שאין טורח על בני אדם דאין הולכים בדרכים (תענית כב:). עוד אמרו חז"ל (מד"ר לה-ט): בימי הורדוס המלך היו גשמים יורדים בלילות, ובשחרית נשבה הרוח נתפזרו העבים וזרחה החמה, נתגבה הארץ והיו פועלים יוצאים ועוסקים במלאכתם, ויודעים שרצון אביהם שבשמים הם עושים. כך צריכה להיות ההטבה מאדם לחברו, באופן הנוח ביותר לחברו.

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה אומר (הובא באור יחזקאל) שמדת "אהבת חסד" [המוזכרת בפסוק (מיכה ו-ח) "כי אם עשות משפט ואהבת חסד"] באה לידי ביטוי בשעה שאדם רוצה שיהיו לחברו דברים נוספים יתרים על מה שיש לו בעצמו. ומוכן לוותר מעצמו כדי שיהיה לזולתו, וכדמצינו בגמרא (ב"מ סא.) שתיים שהיו מהלכין בדרך, ובידו של אחד קיתון של מים, נותן לזולתו ולא משאיר לעצמו. ורק במקום פיקוח נפש אמר רבי עקיבא "חייך קודמין".

מדה נשגבה זו נקראת "אהבת חסד". חסד הוא ממדות הנפש, ובעל אהבת חסד אוהב את מדת החסד שהיא ממדותיו של הקב"ה. משום כך, מדת החסד שבו היא ללא תכלית, כי גם הקב"ה ללא תכלית ומדותיו ללא תכלית.

ובמקום אחר כתב המשגיח: כאשר בעל חסד אמיתי, כשאינו יכול לעשות חסד, מסיבות שונות שאינן תלויות בו, מרגיש כביכול שחסר לו ממציאיותו וכל זה מכוחות הנפש, כי הנפש היא חלק אלוק' ממעל, והיא מדה ממדותיו של הקב"ה.

לא כן בעל חסד רגיל. אף ששואף לעשות חסד, אינו עושה חסד אלא רק בעת שפנוי הוא מכל דאגותיו וטרדותיו האישיות, או-אז דעתו פנויה לעשות חסד עם זולתו, ובוודאי שכאשר טרוד הוא במחלתו והדבר תלוי בפיקוח נפש, פשיטא שאין דעתו פנויה לחסד.

אך אצל אברהם אבינו ע"ה, עמוד החסד, מצינו שגם בשעה כזו שהיה חולה והקב"ה הוציא חמה מנרתיקה כדי שלא להטריחו באורחים, כי ידע הקב"ה שקשה לו מפאת מחלתו לטרוח באורחים, עם כל זאת לא היתה לאברהם אבינו מנוחה ולא נחה דעתו בלי אורחים.

כי על כן, לאדם כזה שהוא בעל חסד אמיתי ודבוק במדותיו של הקב"ה, אי עשיית חסד קשה לו ומצערת אותו הרבה יותר ממחלתו וכאביו.

חז"ל אומרים בזה"ק ש"גדולה" זו חסד. והיה אומר על כך הגר"ש פינקוס זצ"ל (בתפארת שמשון) שהגדלות האמיתית והיחידה היא רק בעשיית חסד, וגם גדול בתורה נקרא כן רק מפני שלימוד התורה הוא החסד הגדול ביותר לעולם (כמו שכתבנו לעיל בנושא "זיכוי והטבה לרבים").

מדוע באמת "גדולה" זו חסד? ומפרשים, מפני שחסד ענינו הוא התפשטות בלי גבול, נמצא שחסד הוא תמיד עם גדלות. ונראה להוסיף, שבאמת הגדלות האמיתית היא רק בשבירת גבולות. הקב"ה שלגדלותו אין חקר, כאשר הוא משפיע ומשגיח על השפלים ודואג להם, הרי שובר בזה את גבולות עליונותו העצומה, וזהו אות שאין שום גבול מעכבו, ודקא בזה מתגלית הגדלות האמיתית.

דלת פתוחה בכל עת ומצב...

אצל כל"ק האדמו"ר רבי שלומק'ה מזוועהיל זצ"ל, לא היה חדר המתנה ולא היו צריכים לחדר המתנה. שכן תמיד, בכל עת, היה הבית פתוח לכל דורש, ללא עתים קבועים וללא הגבלה. הדלת מעולם לא נמצאה סגורה, הן באמצע הסעודה והן באמצע השינה, הן ביום, והן בלילה בשעות המאוחרות.

כל הלילה היה הנר דולק אצל הרבי, ולא קרה מימיו שאחד יחזור ריקם מחמת סירוב ממנו שלא יכל לקבלו מאיזו סיבה שהיא, כי תמיד היה נכון. ומוכן לדורשים את פיו, במסירות נאמנה.

פעם התדפקה אישה על דלתו של רבי שלומק'ה, והיה זה בשעת לילה מאוחרת מאוד. אותה שעה שכב האדמו"ר מזוועהיל על ערש דווי כשהוא סובל יסורים קשים. לא רצה נאמן ביתו לפתוח את הדלת לאשה במצב כזה, ובשעת לילה כה מאוחרת. אלא שרבי שלומק'ה פקד עליו לפתוח את הדלת ולהניח לאשה להכנס, לשטוח את אשר על לבה.

ניסה החסיד לדבר על לבו של הרבי כי הוא זקוק למנוחה, ובמיוחד כאשר הוא חולה בעל יסורים. אך רבי שלומק'ה נענה ואמר: "כיצד אוכל לנוח, בשעה שעומדת אשה בחוץ ולבה מר עליה!?"

ציס"ע – זוועהיל

שלא יודר איש מביתו...

סיפר הרב רפאל וולף שליט"א: אנשים היו רגילים לבוא לביתו של רבינו הגרא"מ שך זצ"ל עם שאלותיהם ומשאלותיהם ביום ובלילה בכל עת ובכל שעה. פעם הבחין הרב שך, שכאשר הוא מיסב לאכול, יש לו לפתע שעת מנוחה ואף אחד לא מטרידו. איש אינו בא. הבין מכך שנאמני ביתו מבקשים מהבאים שלא להפריע את סעודתו, שכן היה נוהג להפסיק מאכילתו כדי לשמוע את הבאים. והיתה דעתו מוסחת מהאוכל הנחוץ כל כך לבריאותו.

מכיון שראה כך, ביקש הרב שך לאכול במסדרון הכניסה... כדי שישמע את המתדפקים ויפתח להם בעצמו, ובלבד שאיש לא יושב על עקבותיו ולא ידחה מביתו אף לא לשעה קלה...

קנין תורה

חסד עם הרבים הצריכים לו...

כידוע, על אף שהקפיד הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל על ניצול רגעיו, היה מוסר עצמו לעשיית חסד עם הרבים, ומשקיע מזמנו לקבל קהל, לסייע מדי יום ביומו למאות ואלפי מבקשים. וסיפר רבי חיים שלאחר שהתחיל לחבר את ספרו "דרך חכמה" על סדר קדשים, הוצרך להפסיק למרות החשיבות שראה בזה, משם הצורך לענות על המכתבים הרבים שהיו מגיעים אליו מדי יום, שזה חסד וזיכוי לרבים.

ונשאל על כך רבי חיים: הרי חיבור הספר דרך חכמה זהו גם כן זיכוי הרבים גדול לדורות ומדוע מעדיף זה על פני זה?! והשיב: "מי כותב לי מכתבים? ילדים ונערים, בחורים ואברכים צעירים. שמעתי שכשמקבלים ממני מכתב, זה חיזוק בשבילם. נכון שספר זהו זיכוי הרבים לדורות, אבל המכתבים זה הדורות עצמם".

ובהזדמנות אחרת כשנשאל על כך, השיב: מי יודע על מה אני זכאי לחיים, האם כדי לכתוב את הספר דרך אמונה, ודרך חכמה, או לעשיית החסד להשיב תשובות לשואלים בע"פ ובכתב. [ואגב: התבטא רבי חיים לנכדו, שהשעה הזו שבוין עשר לאחד עשרה בערב, שצריך להשיב לשאלות, ולתת עצות לכמאה איש!] זהו מאמץ גדול בשבילו כמו אילו היה הנכד רוקד לילה שלם...]

סיפר הגר"א מן שליט"א: באחד הימים, רבי חיים לא חש בטוב. ולמחרת אמר לי בזה הלשון: "אני יודע על מה הקב"ה העניש אותי ולא הרגשתי טוב אתמול. כי אתמול הנכד שלי לא יכול היה להיות בקבלת קהל מחמת סיבה מסויימת, ולכן לא היתה קבלת קהל, שמחתי שאין קבלת קהל כי אז אני יכול להמשיך וללמוד".

הוסיף רבי חיים ואמר: "כמובן, זה שלא היתה קבלת קהל ויכולתי ללמוד, זה טוב. אבל על מה ששמחתי בכך, זה לא טוב, כי אנשים צריכים אותי, ועל כך נענשתי מיד..."

אין ברכת הארץ אלא בזמן ששורר שלום בין איש לרעהו!

נלמד מהפסוק: "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד" (פרק כג-ו)

וכתב רש"י: שמה תאמרו הרי מאכל הרי משתה אם אין שלום אין כלום, תלמוד לומר אחר כל זאת "ונתתי שלום בארץ", מכאן שהשלום שקול כנגד הכל, וכן הוא אומר "עושה שלום ובורא את הכל". והרמב"ן פירש: "ונתתי שלום בארץ" – היינו שלום שיהיה ביניכם ולא תלחמו איש באחיו, וכן פירש האור החיים, שפסוק זה מכוון על בני ישראל.

אנו אומרים בנוסח התפלה: "עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו". ואמרו חז"ל (תנחומא-ויגש-ו) שהקב"ה מערב למעלה מים ואש ועושה שלום ביניהם, כן יעשה שלום עלינו.

והקשה הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל (בספרו יערות דבש-ח"א דרוש ה): מדוע נקט עושה שלום במרומיו, הלא גם למטה בארץ יש הרכב ד' היסודות של אש, רוח, מים ועפר, כידוע. ואם כן, אף למטה קיים שלום באופן כזה?!

וביאר היערות דבש: למען האמת, אין הכוונה בעשיית שלום לחברו שיהיו באגודה אחת כמו אש ומים השוכנים יחד. כי זה אכן קיים גם למטה. שכן כך נראה באמת השלום אצלנו: באים יחד אוהב ואויב באגודה אחת כלפי חוץ, אך הלבבות חלוקות, זה לסתור וזה לבנות, כמו אש לשרוף ומים לכבות.

ואולם למעלה אינו כן, שם השלום תופס באופן שהאש מקבלת טבע המים, והמים מקבלים טבע האש. שכן טבעה של האש לעלות למעלה ולא לרדת למטה כמים. אבל למעלה המצב שונה, האש יורדת מלמעלה למטה ככתוב (דניאל ז-י) "חזיתי נהר דינור" שהוא נהר אש "נגיד ונפיק". הרי שהיה יורד מלמעלה ממקום החיות למטה מטה, עד שאמרו שמגיע למקום ירکتני שאול לראשן של רשעים, ונמצא שהאש תופסת טבע המים לרדת למטה.

וכן המים העליונים עומדים למעלה ואינם יורדים. רק עולים מעלה מעלה כטבע האש. זוהי תכלית השלום שמשנה טבעו בשביל חברו, ולוקח לעצמו טבע חברו למען היות לאחדים.

שנינו במסכת אבות (פ"א משנה יב) "הלל אומר, הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום". מדוע אמר התנא תחילה אוהב שלום ורק אח"כ "רודף שלום"? אלא ללמדנו שלפני שאתה רודף שלום אצל אחרים, עליך לדאוג שיהיה שלום בנפשך שכוחות הרע והטוב ידורו בשלום ולא יגברו כוחות הרע על הטוב. רק אז תוכל להשכין שלום גם אצל אחרים.

משל למה הדבר דומה? לאדם ששכר אומן להתקין לו מדריגות כדי שיוכל לעלות לקומה השלישית. התבונן האמן ואמר: רגיל אני לעשות מדריגות לקומה אחת, אך כיצד אטפס עד למעלה? השיב בעל הבית: עשה מדריגה אחר מדריגה ואז תוכל לטפס למעלה בנקל. כך גם בעניינינו, כאשר רוצה אדם להגיע למעלת רודף שלום, צריך להיות תחילה אוהב שלום.

סח הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: נשאלתי פעם מדוע לא תיקנו בתפלת "שמונה עשרה" בקשה על "שלום בית", כפי שמבקשים על שכל, בריאות, פרנסה, תשובה, תורה, גאולה וכיו"ב?!

והשבתי לשואל: "ודאי תיקנו! וכי אין אוזניך שומעות מה שפיך מדבר בתפלתך?" תמה הלה: היכן תיקנו? והשבתי: הלא אנו אומרים בתפלת "אלוקי נצור": "ונפשי כעפר לכל תהיה!" אנשים סבורים ששלום בית תלוי קודם כל בצד השני... ואינם מבינים שבראש ובראשונה זה תלוי בהם: אם נפשך כעפר תהיה מובטח שלום ביתך!...

"ובלבד שלא נקלקל שלום בית..."

הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל היה נוהג שכאשר התקבלה תרומה גדולה מאשה [לכוללים בירושלים שהיו תחת מרותו] היה מצוה להחזיר את רוב הכסף לשולחת, מחשש שמא לא ניתנה התרומה על דעת בעלה של התורמת, וכהלכה שנפסקה בשולחן ערוך "גבאי צדקה אינם מקבלים מהנשים אלא דבר מועט אבל לא דבר גדול" (יו"ד רמ"ח-ד).

פעם נתקבל במשדרו של אחד הכוללים סכום כסף גדול מאשה אחת, והתורמת ביקשה במכתב שצורף להמחאה שלא לשלוח לה בשום אופן "קבלה" על נדבתה...

דנו ראשי הכולל בדבר: אם בסתם נדבה של אשה, מורה רבי יוסף חיים זוננפלד להחזיר את רוב הכסף לתורמת, על אחת כמה וכמה במקרה שלפנינו, יש חשש שהסתירה האשה את מתן התרומה מידיעת בעלה.

ואולם כשסיפרו הגבאים לרבי יוסף חיים את פרטי המקרה, פסק להם ללא היסוס: לאשה הזו אל תשגרו חזרה כל סכום מנדבתה! ונוכח הבעת פניהם המופתעות של הנוכחים מפסק נדיר זה, המשיך רבי יוסף חיים והסביר: "במקרה הזה שלפנינו מוטב לנו שנעבור על סעיף אחד בשו"ע ובלבד שלא נקלקל חלילה "שלום בית" אצל משפחה יהודית..."

עפ"י פרפאות לתורה

חכמים מרבים שלום בעולם...

באחד הבנינים החדשים בשכונות החדשות בירושלים נתגלו ליקויי בניה. הדיירים הממורמרים הגישו תביעה נגד הקבלן. הדבר היה יכול להסתכם במליוני שקלים של פיצויים, עגמות נפש ומשקעים... שישארו זמן רב. הוחלט להביא את הדברים לפני הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל.

התאספו הדיירים יחד עם הקבלן, וכל דייר קם בתורו ופירט את הליקויים שיש בדירתו. רבי בן ציון ביקש: "אף אחד שלא יאיים בתביעה משפטית!" לאחר מכן פנה לקבלן ושאל: "אתה מוכן לתקן את כל מה שטענו כאן?" השיב הקבלן בחיוב. שאל רבי בן ציון: "תוך כמה זמן?" "תוך שבוע" - השיב הקבלן.

הפטיר רבי בן ציון: "אני נותן לך שבועיים לסיים את התיקונים". ואז הפנה מבטו אל הדיירים ואמר להם: "זאתם הדיירים חידלו מהטענות וההכפשות. אם יהיו לכם טענות תפנו רק אלי". כמובן, כולם יצאו מרוצים.

כאשר באו לפני רבי בן ציון לדון עמו בדברי תורה בנושאים שונים השנויים במחלוקת, אם היה רואה שאין טעם לויכוח והשני ממילא לא יקבל את דעתו, היה שותק. ופעמים רבות היה אומר: "אני חולק בלב... את תלמידיו היה מחנך: "לא תמיד צריך לומר לשני שאיננו מסכימים איתו. תשמרו את דעתכם בלבכם". הלמות עמלים

כיצד הדרך לשלום?

יהודי נכבד, נכנס פעם לשאול את הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, האם להכנס ל"עובי הקורה" באחת הפרשיות הציבוריות בקהילה בחו"ל, ובעוד כמה עניני מחלוקת ושלום בקהילה זו.

אמר לו רש"י: "דע לך כי גדולה מעלת השלום, עד כדי כך שמותר לשנות מפני דרכי שלום. למרות שעל האדם לבזבז כל ממונו מפני עבירת לאו אחד, מכל מקום מותר לשנות למען השלום. הרי לנו רום מעלת השלום, לא להגיע בכלל למחלוקות ומריבות.

המשיך רבי שלמה זלמן ואמר: עוד עליך לדעת כי לכאורה הדרך להתנהל בשלום היא כך: לנטות אחרי רבים, אבל אם אין טענות של המיעוט סותרות טענותיהם של הרוב, יש להתחשב גם עם המיעוט. כי אם לא כן, אין דרך לשלום, שהרי אין הדעות שוות.

וסיים רבי שלמה זלמן: "לענין מה ששאלת, האם עליך להתערב במחלוקת באותה קהילה? עליך לדעת קודם כל, כי לא כל פעם חייבים להתערב בין הצדדים, לנסות לעשות שלום ביניהם. כי לפעמים מנסים להכניס אצבע אחת למען השלום, ומהר מאוד כל עשר האצבעות טובעות במחלוקת רח"ל..."

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

הזהרו-בדברים!

'אופס, זה הרי הרכב של האטלזי המקומי - מעניין מה הוא עושה פה?'

היה זה כאשר 'מר שווארץ' חלף במקרה עם רכבו, ליד חנות-מפעל ענקית לשיווק בשר פיגולים. הוא נולד עם עיני נץ ואופי בלשי, ותיכף זיהה את הרכב שחנה מחוץ למפעל.

הרכב של בעל האטלזי השכונתי שלהם, אצלו קונים כולם בשר-כשר. רגלו של יהודי כשר לא הייתה מעזה לדרוך בחנות כזו של פיגולים, ודווקא הוא - בעל האטלזי - חייב להימצא שם? הציץ פנימה והבחין בקצב שלנו מסתובב שם, נכנס ויוצא, כמו בן-בית.

האם הוא רואה נכון? האמנם האטלזי השכונתי עושה עסקים עם חנות-מפעל טמאה זו? רגע, אבל יש לו תעודת-כשרות! נכון. יש לו תעודה, אבל מי אומר שהוא לא מערים על נתוני הכשרות? אחרת מה הוא עושה פה?!

שומו-שמים!

אבל אולי אני טועה? אולי זה לא הרכב שלו, וגם מי שנכנס ויוצא מהחנות זה מישהו שרק דומה לו? ניגש לבדוק ולוודא את העניין וכן. אין ספק. זו המכוננית וזה האיש!

שומו-שמים כבר אמרנו?

* * *

ליותר מזה הוא לא נצרך. מיד כאשר חזר לשכונה שיתף את מכריו בתגלית המרעישה. וכי צריך הוכחות יותר חזקות למה שמתרחש לנו כאן מתחת האף?

בעל האטלזי עושה עסקים עם רשת הטריפה, והוא - שלגמרי בטעות נקלע לשם - הבחין בו בחסדי השם, וכך יש לו את הזכות להציל את כולם ממכשול.

ותהום כל העיר!

* * *

ככל שנטו האנשים להאמין לשמועות הרעות, כך הלך מצב הפרנסה של האטלזי ונעשה גרוע מיום ליום. ואם בשעתו זה היה נראה כדבר הגרוע ביותר שיכול לקרה לבעל האטלזי, בא העתיד והוכיח שמדובר רק בתחילתו של מדרון חלקלק.

השם-רע גרם ליחס חברתי נוקשה כלפי "החשוד". אנשים נטו

להאמין שהאיש האכיל אותם טריפות במשך שנים, והכל תמורת בצע-כסף. הכעס כלפיו היה עמוק, והיחס בהתאם.

כדרך של "בריות-טובות" היו שניפחו את הסיפור וידעו להוסיף תילי-תילים של דברים שלא היו ולא נבראו, עד שהצליחו להפוך את דמותו של בעל האטלזי לסוג של מכשפה.

הוא לא יכל לעמוד בזה. ביום בהיר חטף התקף-לב, ועד מהרה שבק חיים לכל חי.

גם בשלב נוראי זה יהיה קשה לומר שרבים הזילו עליו דמעות.

אבל הוא כבר התפטר מהסבל. מי שנשאר לסבול את סבלו בעולם הזה היו האלמנה והיתומים.

* * *

ויהי היום ו'מר שווארץ' יוצא עם רכבו לנסיעה ארוכה, ובאמצע הדרך - פנצ'ר! ולא רק בגלגל אחד - כי אם בשניים!

ואיפה זה קורה? בדיוק מול אותה חנות-מפעל גדולה שמוכרת טריפות. אין לו פלאפון אבל הוא חייב להזעיק עזרה. בצר לו הוא נכנס למשרד החנות, מסביר את מצוקתו ומבקש להתקשר. הגוי מסכים לסייע לו בחפץ-לב תוך כדי שהוא משיח לפי תומו: 'מעניין, אתה כבר היהודי האורתודוכס השני שמתפנצ'ר לו הרכב בדיוק בפתח החנות שלי. לא מזמן, לפני כשנה, נכנס לפה אורתודוכס עם אותה מצוקה... אולי אתה מכיר אותו? הוא סיפר לי שהוא מנהל חנות בשר קטנה ב...'

מר שווארץ חשב שהוא מתעלף. הנה התברר לו בדיוק מה חיפש בעל האטלזי בחנות, ואיך אין לכל זה כל קשר עם החשדות והשם-רע שהוא הוציא עליו!

'מר שווארץ' נשבר לחלוטין. התברר לו שלחנים הרס ליהודי יקר את פרנסתו, וגרם לרדתו שאול טרם עת...

מרוב צער וחרטה לא ידע את נפשו, ופנה לכמה מגדולי הדור להמציא לו פתח תשובה ותיקון. לאחר שעלה עם מנין לקבר וביקש מחילה, השקיע את עצמו בהקמת קרן לפרנסת האלמנה והיתומים.

וגם את השלב הקשה יותר בתיקון הנפש הוא ביצע: הסתובב ממקום למקום והתוודה ברבים את כל מה שעולל - והכל מתוך מטרה שילמדו מכך האנשים להיזהר ולהישמר מלהוציא חס-ושלום שם-רע על יהודי. לעולם לא למחר להסיק מסקנות מסוכנות והרסניות - מילים שעלולות לרצוח! ('טיב הקהילה')

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

איש לרעהו בריאות ורפואה

"חייב אדם לטרוח בדרישת טוב לעמו ולשקוד בעמל נפשו על תקנת חברו, אם דל ואם עשיר, וזאת מן החמורות ומן העיקרים הנדרשים מן האדם... וחייב אדם לחשוב מחשבות ולהעלות עצות הגונות ומתוקנות לחברו, וזה אחד מעיקרי דרכי גמילות חסדים..." (רבינו יונה שע"ת שער ג-יג,גנד)

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402 טל': 02-5671812 פקס: 077-7671812

'קייץ בריא' וכל השנה בריאה!

די לטפל ב'תוצאה' צריך לטפל ב'גורם'!

מה זה אומר מבחינה מעשית? שאם החולה מרגיש שהוא לא מצליח לחזק ולרפא את הנפש בכוחות עצמו, עליו לפנות לגורם חיצוני שיסייע לו בתהליך. זה יכול להיות דמות תורנית, פסיכולוג, מאמן-אישי, או כל מי שיכול לכוון אותו לנקודת האמת. לא-בכדי מכנה הרמב"ם את חכמי התורה "רופאי הנפשות".

* * *

ומן הנפש לגוף:

בדרך-כלל, לפני שאדם נעשה חולה, משדר לו הגוף "איתותים". הדבר הוא בחסדי-השם - סוג "דיבור" של הקב"ה איתנו - על מנת שנוכל לתקן את הטעון תיקון בזמן. מי שמתייחס לאיתותים ברצינות, יכול לחסוך מעצמו הרבה צער, נזק, זמן-יקר וכסף-רב.

להלן רשימה מגוונת של איתותים שונים, שכדאי לתת עליהם את הדעת. לבדוק מה מקורם וכיצד לטפל בהם, בטרם יתפתחו למשהו יותר משמעותי.

1. כאבי-ראש, מיגרנות (מאפיין של מערכת חיסונית חלשה)
2. דלקות גרון לעיתים קרובות מידי
3. אלרגיות
4. עצירות
5. שלשול
6. נזילות מהאף
7. נפיחות בבטן
8. גזים

המשך בעמוד הבא

לתינוק חדש נולד לעולם. מושלם, בריא, שמח ויפה - חסדי השם!

אבל הפלא הזה לא מחזיק כפי שהוא לעולם-ועד. כדי להישאר בריאים חייבים להשקיע. אין מה לעשות. הגוף והנפש הן מכונות משוכללות הדורשות תחזוק תמידי. בתחום זה אין קיצורי דרך, מי שמזניח עתיד לשלם את המחיר - במוקדם או במאוחר. בגיל צעיר נוטים לשכוח את זה, אך עד מהרה מתחילות להגיע 'תזכורות'...

* * *

כאשר מדברים על 'רפואה' נוטים להתייחס יותר אל הגוף מאשר אל הנפש, אך זו טעות. במאמר זה נקדים דווקא את הנפש לפני הגוף, כי זהו היחס הנכון מצד האמת.

מצוות ומעשים טובים מהווים מזון בריא לנפש האדם, בעוד עברות מזיקים לנפש. אך הנזק לא נעצר רק בנפש, אלא מחלחל ממנו גם אל הגוף. "נפש בריאה בגוף בריא" זה לא פתגם בעלמא, אלא כאשר הנפש בריאה זה בהחלט משפיע גם על בריאות הגוף.

אפילו רופאים שלא גדלו בעולם שלנו מודים ליסוד הזה, שהטיפול הנכון לא מתמקד רק בגוף האדם כי אם גם בנפש. הרמב"ם היה אולי הראשון שהוכיח זאת, אך כיום כבר כולם מודים לקשר ההדוק שבין הגוף והנפש. כאשר הנפש במצב בריא זה משפיע ישירות על הגוף שגם יבריא.

ממילא לא ניתן לטפל אך ורק במחלה פיזית שקיימת אצל חולה, בלא לתת את הדעת על מצבו ואיכותו מצד הנפש. יתירה מכך, גם אם הצליח הרופא לרפא את המחלה הפיזית, כל עוד החיסרון טמון בנפש עשויה המחלה לצוץ במקום אחר. מדוע? כי השורש עדיין פגום והטיפול התמקד רק בענפים החיצוניים. לא

עלון זה העוסק בהסברה בריאותית למניעת מחלות ריאה ועוד יוצא לאור בחסות הליגה למלחמה בשחפת ובמחלות ריאה בישראל - סניף ירושלים ע"ר

רח' שרי ישראל 5 ת.ד. 1008 ירושלים טל': 02-5380936 פקס: 02-5375618

הליגה פועלת בהסברה ומרחיבה את מודעות הציבור החרדי והכללי בסכנות העישון ומסייעת ברכישת ציוד רפואי לחולי שחפת וריאות מסוגים שונים

רוצים גלידה?

והאמת, לגבי עצם השאלה הלוא יש עוד רשימה ארוכה של דברים ש"אסרנו". נפט, לדוגמא. טרפנטין, לשם משל... מה זה? אסור לי אייפון - וגם נפט אתם כבר לא מרשים לי!...

[ב]

שאלה שנשאלה בבית-המדרש: מהיכן שואבים מעשנים את האומץ לעשות "פלגינן" בנאמנות הרופא. הם יחללו שבת ויום-כיפור על סמך מילה של הרופא, אך בנוגע לסיגריה נעשה לפתע כל ילד ל"אויב-עך-חכם" בנושא?

אני מוכן לסלוח לו על ה"פלגינן" שהוא עושה כלפי הרופא, בקים ליה בדרבה מיניה של ה"פלגינן" שהוא עושה כלפי עצמו.

נשמע מסקרן?... תיכף נסביר:

אמרו נא לי; כיצד ינהג אותו מעשן, כאשר יראה אבא שמושיט לילד שלו סיגריות ומפתה אותו לעשן. איך הוא יגיב? אה?

והאם המעשן עצמו ינהג כך עם הילד שלו?

ברור שלא:

אבל למה? מדוע הוא בעצמו לא היה רוצה שהילדים שלו יעשנו? מה גורם לו לכעוס על החבר ששכנע את הבן שלו לעשן? מדוע הוא עושה "פלגינן" באותה סיגריה גופא?

התשובה היא שכאשר הילד שלו מעשן אין לו נגיעות בעד, ולכן הוא יכול לשפוט את הנושא לאשורו. משא"כ כאשר הוא עצמו מעשן, משכנעות אותו הנגיעות שזה סיפור אחר. מכאן גם יסוד ומקור ה"פלגינן" שהוא עושה כלפי הרופא...

ממילא, כל שנתר למעשן זה רק לעשות 1+1. להפנים שמה שנכון כלפי הילדים שלו - נכון גם כלפי עצמו. ומה שנכון לגבי רופא בשבת - נכון גם בימות החול.

כאשר מעשן רואה ילד גולש עם אוֹבֶר-בוֹרְד על הכביש במורד רחוב 'חזקאל' הירושלמי (או זה של ברכפלד, 'רבי עקיבא' בני-ברק או נחל-אילון בית-שמש. איזו עוד ירידה תלויה פספסנו?) הוא לא חושב שמכיוון שהילד נהנה אז ממילא הוא לא מסתכן. וכלפי עצמו זו אותה אמת: ההנאה לא שוללת את הסכנה. נקודה.

שתי תובנות בהירות בנוגע לעישון, מפי המגיד הנודע, הרב הגאון רבי ישראל מאיר שושן שליט"א...

[א]

למעשנים רבים יש פחד להפסיק לעשן, הם אפילו חֲרָדְתִּים לגבי איך יראו החיים שלהם ללא עישון - מה יכול לגבור על הפחד?

להרב שושן התשובה ברורה: מה יכול לגבור על הפחד? ההפנמה שהפחד לעשן גדול יותר מהפחד להיגמל...

דהיינו? הקשיבו: בְּיָמֵי-בְחָרְוֵי הַיָּה "קלא דלא פסיק" אודות סיגריה מסוג מסוים (בטעם מנטה) שמי שמעשן אותה יהי ח"ו עֶקֶר. השמועה הזו הפחידה את כולם, גם מי שעישן - פחד לעשן סיגריה ספציפית זו.

והיום? על מה אנחנו מדברים ביחס לעישון, על "קלא"? על "שמועה רחוקה"? אנחנו מדברים על מציאות מוכחת שהעישון גורם לדברים הכי גרועים שיכולים לקרה לבן אדם - כולל ה"ל" - האם זה לא מפחיד יותר מאשר להפסיק לעשן?

* * *

וכאן הבן שואל: מה נאמר למעשן שיטען כך: "אסרתם עלי כל כך הרבה דברים - גם את הפינה האחרונה של העישון תאסרו עלי?"

נו, כמובן שאין בטענה זו כלום מבחינה לוגית - אך מה עונים לו כדי לשבר את אוזנו?

הנה התשובה: מה זאת אומרת, וכי אני אסרתי עליך משהו? אדרבה, אני מוכן לארגן לכל המעוניין משלוח טרי של "צ'רנוביל" גלידה". שמעתם פעם על המוצר הזה?

זו גלידה בכל הטעמים והצבעים שבעולם, בהשגחה מצוינת, אך דא עקא שהיא מיוצרת באזור הנגוע של האסון הגרעיני הגדול שהתרחש בעיר צ'רנוביל, אוקראינה (היכן שהרוסים חפרו במלחמה האחרונה תעלות, ומי יודע כמה מתוך החיילים הללו כבר חטפו את הגרוע מכל!) אין לה לגלידה נגיעות-שוקולד לגלידה, אבל יש לה נגיעות מסוג אחר, גרעיניות - מישהו רוצה לטעום?

המשך - קיץ בריא וכל השנה בריאה...

21. שימוש קבוע בחומר כימי, עישון וכו'
ככל שמספר האיתותים גבוה יותר, הרי זה סימן שהגוף זקוק לטיפול אינטנסיבי יותר. צריך לאזן אותו, לנקות אותו מהרעלים, ולא להמתין להצטברות של בעיות.

בל נשכח: המכונה המשוכללת שלנו פעילה 24/7 במשך שנים על גבי שנים, שרשרת ארוכה של ניסים נסתרים. הקב"ה הפקיד בידנו את הפלא הזה, והוא מצפה מאתנו לנהוג באחריות המתבקשת.

* * *

נסיים באזכור של צעד בריא מסוים וקל לביצוע. מזה כמה שנים שאני נהנה מהמוצר הזה, וברוך השם מרגיש את השפעתו הטובה. יודגש שאין למכון טובת-הנאה מפרסום הדבר, וכוונתנו אך ורק לתועלת הקוראים.

הכוונה למשקה בריאות טבעי ואורגני, אשר מועיל לכמה וכמה מהבעיות הנזכרות לעיל. ניתן להזמין בטל: 026480277 / 054635252463

9. משקל-יתר
10. כולסטרול גבוה
11. לחץ דם גבוה/נמוך
12. ריח לא נעים מהפה
13. חשק עז לסוכרים למיניהם - גם אם טבעיים
14. השתוקקות עזה למזון מסוים
15. בעיות עור שונות
16. כאבים במפרקים/שרירים
17. מצב-רוח נמוך
18. קושי בריכוז
19. חולשה כללית
20. אי-שליטה על מידות רעות, כמו כעס